

ChRL wobec wyzwań wewnętrznych i wojny handlowej z USA

Marcin Przychodniak

Podczas sesji chińskiego parlamentu w marcu br. potwierdzono, że głównym źródłem wzrostu gospodarczego Chin w 2025 r. ma być wspierana przez państwo produkcja przemysłowa, w tym rozwój sektora nowoczesnych technologii, przy jednoczesnym zwiększaniu konsumpcji wewnętrznej i eksportu. Na kształt polityki gospodarczej ChRL będzie miał wpływ m.in. przebieg konfliktu handlowego ze Stanami Zjednoczonymi. Dla UE chińskie plany oznaczają potrzebę dalszej ochrony jednolitego rynku i zwiększania konkurencyjności unijnej gospodarki.

Władze ChRL od kilku lat zmagają się ze spowolnieniem w gospodarce i koniecznością [poszukiwania nowych źródeł wzrostu](#). Plany w tym zakresie sformułowano podczas [III Plenum KC KPCh](#) w lipcu 2024 r., a ich kontynuację przedstawiono podczas sesji parlamentu ([OZPL](#)) w marcu br.

Polityka gospodarcza i społeczna. Premier Li Qiang w raporcie z prac rządu w 2024 r. potwierdził osiągnięcie celu, którym był wzrost PKB Chin w wysokości 5%, i zapowiedział ten sam poziom w 2025 r. Nominalny PKB wyniósł nieco powyżej 19 bln dol., co pozycjonuje Chiny jako drugą gospodarkę świata, po USA (około 30 bln dol.). Wskaźnik wzrostu PKB ma jednak charakter polityczny i jest realizowany za pomocą manipulacji statystycznych i księgowych. Część chińskich ekonomistów anonimowo (powołuje się na nich Rhodium Group) ocenia, że nominalny PKB Chin był przeszacowany przez przynajmniej ostatnie trzy lata, a w rzeczywistości mógł być nawet o ok. 10% (1,7 bln dol.) mniejszy, podczas gdy tempo wzrostu gospodarczego w 2024 r. wyniosło faktycznie 2,4–2,8%. Bank Goldman Sachs szacuje, że m.in. w wyniku wojny handlowej z USA tempo wzrostu w 2025 r. spadnie do 4%, a w 2026 r. – do 3,5%.

Rozwiązaniem problemów ma być stymulacja produkcji przemysłowej, m.in. poprzez ulgi podatkowe, niskie koszty kredytów i subsydia (np. obniżone czynsze). W budżecie na

2025 r. przeznaczono na te wydatki ponad 1,5 bln dol. (wzrost o ponad 14% r/r). Kluczowy jest sektor nowoczesnych technologii, m.in. robotyka, telekomunikacja, komputery kwantowe i [sztuczna inteligencja](#). Przewaga Chin w tych dziedzinach ma być decydująca w rywalizacji z USA. W ocenie ChRL amerykański rząd może zmniejszać nakłady na badania i rozwój, m.in. z powodu sporów ideologicznych administracji Donalda Trumpa z instytucjami naukowymi.

Rozwój zdolności technologicznych i produkcyjnych ma nie tylko zwiększać samowystarczalność Chin, ale też rozwijać rynek wewnętrzny, tworząc miejsca pracy i zwiększając wpływy do budżetu. Według władz może to prowadzić do spadku bezrobocia, szczególnie wśród młodych ludzi. Zgodnie z oficjalnymi danymi w lutym br. w miastach wyniosło ono 16,9% w przedziale wiekowym 16–24 lata (wzrost z 16,1% w styczniu), 7,3% wśród osób 25–29 lat (wzrost z 6,9%) i 4,3% w przedziale 30–59 lat (wzrost z 4%). Powstająca nadprodukcja ma być eksportowana, w czym mają pomóc działania obniżające koszty producentów. Część produkcji, która nie trafi do USA ze względu na [wysokie cła](#), ma być przekierowana na rynek wewnętrzny oraz inne rynki, w tym [UE](#) i państw rozwijających się. Wsparcia chińskim firmom na rynku wewnętrznym mają udzielać np. fundusze w e-handlu, ułatwiające sprzedaż poprzez platformy cyfrowe (utworzenie funduszu w wysokości ponad 27 mld dol.

zapowiada np. firma z tego sektora, JD.com). Jednym z możliwych rozwiązań jest też wspieranie przez władze korzystnej dla eksporterów dewaluacji juana. Współpraca z zagranicą ma przede wszystkim zwiększać zależność producentów, w tym europejskich, od chińskich poddostawców, np. w sektorze motoryzacyjnym. Ma też przyciągać kapitał do ChRL, m.in. poprzez inwestycje, w tym w branżę nowoczesnych technologii i leków.

Władze ChRL wiele uwagi poświęcają pobudzaniu konsumpcji. Jej znaczenie zależne jest jednak od utrzymania przez dłuższy czas wysokich amerykańskich ceł. Władze ChRL w planach i budżecie na 2025 r. proponują np. dalsze wsparcie środkami publicznymi zakupów nowego sprzętu AGD i telefonów wyprodukowanych w ChRL. Finansowanie ma pochodzić z emisji długookresowych obligacji o wartości ponad 41 mld dol. Władze deklarują też obniżenie cen usług publicznych i energii, a także zwiększenie wydatków socjalnych, w tym na emerytury, aby zmniejszyć różnice między mieszkańcami miast i wsi, oraz na służbę zdrowia. Proponowane programy mogą częściowo zwiększyć siłę nabywczą społeczeństwa i wpłynąć pozytywnie na sprzedaż przedsiębiorstw. Poziom finansowania jest jednak zbyt niski, aby doprowadził do znaczącego wzrostu udziału konsumpcji w PKB (w 2023 r. według Banku Światowego wyniósł on 39%, a średnia dla państw OECD to 60%). Doprowadzi jednak – zgodnie z założeniami władz – do zwiększenia oficjalnego deficytu budżetowego z 3% do 4%, chociaż według Fitch Ratings w rzeczywistości może on sięgnąć 8,8% PKB.

Bezpieczeństwo i sytuacja w partii. Zapisany w budżecie ChRL na 2025 r. wzrost [wydatków na obronność](#) o 7,2% w porównaniu z 2024 r. – do poziomu ponad 245 mld dol., potwierdza kontynuację rozwijania potencjału i reformy [chińskich sił zbrojnych](#). Kwota ta nie przekracza 1,5% PKB ChRL, nie są to jednak całkowite wydatki państwa na obronność – inne obejmują m.in. wywiad, aparat bezpieczeństwa wewnętrznego (tzw. Ludową Policję Zbrojną) czy milicje morskie. Departament Obrony USA szacuje, że łącznie budżet obronny ChRL może być nawet o 40% większy niż oficjalny.

W armii cały czas trwają też [zmiany personalne](#). Nieoficjalne informacje wskazują na wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec gen. He Weidonga, wiceprzewodniczącego Centralnej Komisji Wojskowej, co może wiązać się z jego nieobecnością na kwietniowym spotkaniu Biura Politycznego. Napięcia związane z rozwojem sił zbrojnych, w tym [trudne relacje](#) pomiędzy generalicją a kierownictwem KPCh, obrazował przebieg i skład spotkania Xi Jinpinga z delegacjami armii i sił bezpieczeństwa podczas OZPL. Większość uczestników stanowili przedstawiciele jednostek liniowych, zaangażowani w rozwój produkcji przemysłowej o charakterze wojskowym, testowanie sprzętu i wsparcie logistyczne, a nie oficerowie wysokiego szczebla. Xi upominał wojskowych, żądając zwiększania efektywności armii, poprawy koordynacji działań między jednostkami i zarządzania.

Organy dyscyplinarne KPCh wszczęły też kolejne sprawy korupcyjne wobec urzędników partyjnych (w tym byłych) i ich krewnych. Nieoficjalne informacje wskazują, że śledztwem objęty został Liu Tianrun, syn Liu He, byłego wicepremiera ds. gospodarczych. Oficjalnie potwierdzono natomiast dochodzenie komisji dyscyplinarnej wobec Yang Chao, byłego (od 14 lat na emeryturze) prezesa państwowej firmy China Life Insurance, największej pod względem udziałów w rynku ubezpieczeniowym w ChRL. Sprawy te mają charakter pokazowy – ich celem jest zdyscyplinowanie aparatu partyjnego i zaprezentowanie, że pokrewieństwo czy emerytura (po zakończonej i zaakceptowanej przez partię działalności publicznej) nie chronią przed poniesieniem konsekwencji, jeśli postępowanie było niezgodne z linią władz centralnych KPCh.

Wnioski i perspektywy. Plany na 2025 r. ogłoszone podczas OZPL nie wskazują na zmianę w polityce gospodarczej i społecznej Chin. Widoczne jest przekonanie władz o powadze wyzwań w gospodarce i polityce zagranicznej spotęgowanych przez wojnę handlową z USA. Działania nastawione na zwiększanie konsumpcji mają nie tyle pobudzić gospodarkę, ile przekonać obywateli, że władze przeznaczają na ten cel więcej pieniędzy, i tym samym poprawić złe nastroje społeczne wynikające z możliwych problemów gospodarczych. KPCh uważa, że złagodzi to negatywne efekty sporów handlowych z USA.

Władze ChRL są przekonane, że to gospodarka USA szybciej odczuje skutki wysokich ceł. Tym samym konieczność zwiększania konsumpcji nie będzie długotrwała. Przekonanie to potwierdzają sygnały płynące z amerykańskiej administracji o możliwym obniżeniu ceł, a także wcześniejsze wyłączenie z nich produktów elektronicznych. ChRL utrzymuje silne wsparcie publiczne dla gospodarki, w tym subsydia, co ma ułatwić przetrwanie firm oraz wprowadzanie przez nie innowacji, a także rozwój rynku wewnętrznego, a później wejście przedsiębiorstw na rynki zagraniczne i skuteczne konkurowanie m.in. z podmiotami z USA. Rozbudowany przemysł oraz duże środki finansowe przeznaczane na badania i rozwój mają zwiększać niezależność Chin od współpracy z Zachodem. W sytuacji ewentualnego konfliktu zbrojnego z USA pozwoliłoby to ChRL łatwiej przestawić gospodarkę na tryb wojenny.

Kluczowe znaczenie produkcji przemysłowej dla gospodarki ChRL i niepewność związana z polityką handlową USA spowodują, że dla firm produkujących w ChRL na inne rynki, m.in. do UE, wzrośnie znaczenie eksportu. Będzie to oznaczać [problem z chińską nadprodukcją](#) kierowaną do Unii, w tym przez państwa trzecie. Taka sytuacja wymagać będzie rozbudowy i dalszego aktywnego wykorzystania przez UE instrumentów ochrony rynku przed wspieraną przez państwo konkurencją z Chin. Może być jednak także szansą uzyskania przez UE ustępstw ze strony ChRL, np. pozytywnej odpowiedzi na oczekiwania dostępu do [chińskich technologii elektromobilności w ramach inwestycji w Unii](#).